

בקצה החולצה

יום אחד החלטתי ליישם את הסלוגן המפורסם של חברת נייקי:

"Just do it."

קניתי נעלי ריצה חדשות בחנות נעליים ברחוב ביאליק, הכנתי פלייליסט עם שירים קצביים ולמחרת בבוקר קמתי מלא מוטיבציה, הכנסתי את האוזניות לאוזניים ויצאתי לרוץ. התקדמתי לכיוון שביל האספלט שבפארק, עשיתי מתיחות אחרונות, נשמתי עמוק, מְתַחתי ידיים והתחלתי לרוץ. תוך כמה שניות הרגשתי שמשהו מושך אותי מאחור, עוצר אותי במקומי.

הסתובבתי לאחור. מולי עמד ילד עם שיער שחור מתולתל, רוח בשיניים ומבט חולמני, אווז לי בקצה החולצה ולא משחרר. "היי חמוד, למה עצרת אותי? אתה צריך עזרה? אני בדיוק מתחיל ריצה", הסברתי.

"זה אתה שביקשת ממני לעצור אותך."

"מה זאת אומרת? אנחנו בכלל לא מכירים. למה שאבקש ממך דבר כזה, למשוך לי בחולצה כשאני יוצא לרוץ?" שאלתי.

"הזהרת אותי שזה בדיוק מה שתגיד. אתה שלחת אותי לכאן", אמר בקור רוח.

סקרתי את פניו לעומק. אני מכיר את הילד הזה, חשבתי לעצמי, הוא ממש דומה... אבל איך זה יכול להיות?
"אתה מי שאני חושב שאתה?" שאלתי אותו.

הוא הנהן בראשו.

"אבל איך זה יכול לקרות? אני לא מבין."

"אתה זה אני. יותר נכון, אני הילד שאתה היית פעם", הוא אמר. "אמרת שבטח לא תאמין לי... אתה זוכר מה קרה כשהיית בכיתה ג' ובהפסקה הגדולה אמרת להדס מ-ג' 3 שאתה אוהב אותה? איך היא הלכה בכל בית הספר וסיפרה לכולם והם צחקו עליך?"
הנהנתי, נזכר בעלבון שחשתי אז.

"זה קרה כי רצת מהר מדי לשתף אותה ולספר לה איך אתה מרגיש... אתה זוכר שנרשמת לשיעור איגרוף ולא הצלחת לעמוד בקצב של שאר הילדים והרגשתי כישלון? גם זה קרה כשרצת מהר מדי, יותר ממה שאתה מסוגל. וזוכר שנפלת מהאופניים בירידה התלולה ליד הבית של חנן? גם זה קרה כשנסעת מהר מדי. וככה זה ממשיך. החלטנו אז שיותר לא תרוץ מהר מדי, כדי שלא תיפול, כדי שלא יכאב, שלא יצחקו עליך יותר, שלא תטעה שוב. אתה ביקשת ממני לבוא ולשמור עליך כשאתה רץ מהר מדי, והנה אני כאן, שומר שלא יכאב לך. זה היה ההסכם בינינו וכמו שאימא תמיד אומרת, הסכמים חייבים לכבד."

הייתי מבולבל, אבל ידעתי שלא יכול להיות שזה אמיתי. "שמע, ילד, זה ממש מרשים התחקיר שעשית, באמת כל הכבוד. אין ספק שאתה ילד מאוד מיוחד. אבל אם לא אכפת לך, אני כבר רוצה להתחיל את ריצת הבוקר שלי, יש לי היום עוד עבודה ודברים חשובים מאוד של מבוגרים שאתה עוד לא יכול להבין. אז לך לבית הספר או הביתה, ובבקשה שחרר את החולצה שלי. תודה!"
אמרתי והסתובבתי, החזרתי את האוזניות לאוזניים והמשכתי לרוץ.

אבל אחרי עוד כמה צעדים הילד שוב תפס אותי בקצה החולצה, תפס חזק ולא שיחרר.

הסתובבתי אליו. "אוקיי, אני זורם איתך. אתה זה אני ובאת מהעבר 'להציל' אותי. יופי, אז כמי שפקד עליך לבוא ולשמור עלי, מהרגע הזה אני משחרר אותך מתפקידך! עמדת במשימה בהצלחה, אני בסדר גמור."

הוא רק נענע בראשו לשלילה והמשיך בעקשנות להחזיק לי בקצה החולצה. בכל זאת ניסיתי לרוץ, אבל הילד הזה היה חזק ממני. אחרי עוד ניסיונות רבים וכושלים לשכנע אותו ולדבר על ליבו, התייאשתי. "אני הולך הביתה", אמרתי לו וצעדתי בראש מורכן לכיוון הבית.

כעבור שלושה ימים התעוררתי שוב חדור מטרה לצלוח סיבוב ריצה בפארק. התלבשתי, התארגנתי וצעדתי לעבר שביל האספלט. השעה הייתה מוקדמת מאוד, השמש החלה לזרוח. זו לא שעה שילדים ערים בה ובוודאי לא מסתובבים בחוץ בפארק, חשבתי בליבי. הסתתרתי מאחורי השיחים, הסתכלתי ימינה ושמאלה, לוודא שהילד לא בסביבה, וכשראיתי שהשטח נקי יצאתי מבין השיחים.

התחלתי לרוץ, המוזיקה התנגנה בקצב המתאים. צמרות העצים שהקיפו את הפארק חלפו מולי וקרני השמש הציצו מפעם לפעם מבין העלים וליטפו את פניי. אחרי כמה דקות התחלתי להרגיש קושי בנשימה. אני לא בכורשר, חשבתי לעצמי, אבל זה היה משהו מעבר לסבולת לב-ריאה. האטתי את הקצב והרגשתי שמשהו תופס אותי שוב בקצה החולצה.

הסתובבתי וראיתי את הילד. "טוב, מספיק, ילד. לך מכאן, אין לך בית ספר או משהו אחר לעשות?" שאלתי בעצבים.

“אני איתך בכל מקום שתלך אליו. באתי לשמור עליך, שלא יקרה לך שום דבר,” חזר שוב על דבריו.
“תקשיב, חמוד,” אמרתי בטון תקיף, “אני כבר ילד גדול ואני בסדר גמור. שחרר אותי מכל הניו אייג’ הזה והסיפור ההזוי ששלחתי אותך מהעבר. אתה באמת דומה לילד שהייתי, אבל די, לך לעניינים שלך ותעזוב אותי במנוחה.”
“הזהרת אותי שזה בדיוק מה שתבקש. אני לא מוותר. לא אתן לך להרגיש שוב כאב ואכזבה כמו שהרגשת בילדות. אני שומר עליך.”

דולי, השכנה המבוגרת, חלפה בדיוק בשביל והסתכלה עלינו באופן די מוזר. “מה שלומך? יום טוב!” אמרתי לה ונופתי לשלום.
היא לא אמרה דבר, רק הביטה בנו בתדהמה והמשיכה ללכת.

ניסיתי שוב לרוץ, אבל הילד לא שיחרר את קצה החולצה שלי. לך תתווכח עם ילד קטן באמצע הפארק. איזה עצבים. שוב ויתרתי וחזרתי הביתה.

שבוע לאחר מכן החלטתי לצאת לרוץ דווקא בערב, אולי אז הילד לא ימצא אותי. אחרי דקה של ריצה הרגשתי שוב את קצה החולצה שלי נמתח. הסתובבתי אליו בייאוש, כבר ידעתי מה הוא יגיד לי.

החלטתי לשנות גישה. ראיתי ספסל עץ בשביל שלידנו וסימנתי לו עם היד שיבוא לשבת איתי על הספסל. הושבתי אותו על הברכיים ולחשתי לו באוזן: “תקשיב חמוד, אני יודע שאתה שומר עלי והכוונה שלך טובה, אבל אני באמת בסדר. הילד ההוא שהייתי, חסר הביטחון, באמת נפגע ונעלב. הוא באמת נשבע שכל הדברים הרעים האלה לא יקרו לו יותר בחיים. נכון, הוא רץ מהר מדי לפעמים ונפגע, אבל ככה זה כשאתה ילד. ונחש מה? התחזקתי מזה. עכשיו אני מבין שמוכרחים לרוץ בחיים, אחרת לא חיים אותם. אני חייב להפסיק לפחד מהנפילות ומהמכות, הן חלק מהחיים של כולנו. עד עכשיו שמרת עלי ועשית עבודה טובה. אני רוצה להגיד לך תודה רבה, תודה שהיית לי צידי ותודה שלקחת על עצמך משימה כל כך חשובה וגדולה והגנת עלי. מעכשיו עלי להמשיך בכוחות עצמי. אני כבר מוכן לרוץ את החיים, להתמודד עם כל מה שיבוא. אני צריך שתסתכל לי בעיניים ותאמין לי שאני מספיק חזק. אתה יכול לחזור להיות הילד שהייתי, ואני אהיה מי שאני, אהיה חופשי לרוץ ולפעמים גם ליפול. רק ככה אוכל להמשיך לנוע בעולם מבלי שמישהו תופס אותי תמיד בקצה החולצה.”

הוא הקשיב בתשומת לב. הבחנתי בדמעה מתגלגלת על הלחי החלקה שלו. חיבקתי אותו חזק. אחרי כמה רגעים, מתוך החיבוק שלנו התחיל לזרוח אור צהוב חזק ומוזהב שעטף אותנו, וברגע אחד הרגשתי את הילד נעלם ונטמע עמוק בתוכי.
אחרי כמה ימים יצאתי שוב לרוץ. חיכיתי לרגע שהוא יתפוס לי את החולצה, אבל הילד לא הגיע. הגברתי את הקצב ורצתי הכי מהר שיכולתי. הרגשתי קל מתמיד.

כשחזרתי הביתה אשתי שאלה אותי אם הכול בסדר. “השכנה הגיעה לדבר איתי. היא ראתה אותך מדבר לעצמך באיזה יום באמצע הפארק והיא נורא דואגת...”
“אני בסדר, מאמי, יותר מבסדר.”

אופני קח-אותי-מכאן

בערב יום שלישי אחד כשחזרתי הביתה, גלי הראתה לי בדיקת הריון ביתית עם שני פסים אדומים. גרנו אז בשכונת פלורנטין ברחוב הולנדי פסטורלי ויפה. אהבנו מאוד את פלורנטין ואת האנשים הצבעוניים שהסתובבו בה.

אהבנו לטייל בשוק לווינסקי בימי שישי, עם ריחות התבלינים, חנויות הצעצועים והטברנה ליד חנות הגבינות, שמזגו בה בירה מכבי בכוסות זכוכית קטנות. אהבנו את המסעדה הפרסית שהגישה גונדי בקערות לבנות גדולות, אבל המשאות שעברו בכל בוקר ברחוב הצר שלנו, צעקות הסוחרים מתחת לחלון הדירה הקטנה שגרנו בה, הגללים של כלבי השכונה על המדרכות וטפטופי המזגנים בכל פינה, הזכירו לנו שכבר לא מתאים להישאר כאן.

שבועיים לפני שנולד לביא הבן שלנו עברנו לרמת החייל, לשכונה מוקפת פארק גדול וירוק, מלא צמחייה ועצי איקליפטוס גבוהים וגני שעשועים לילדים. היא נראתה כמו שכונה טובה לגדל בה ילד. עצי ההדר בחצרות הבתים מילאו בחודשי האביב את השבילים בריח מתוק של פריחה, שהציף בי זיכרונות ילדות של קיץ מהקיבוץ של סבא וסבתא, ובאמת התחושה הייתה שעברנו לגור בסוג של קיבוץ בתוך העיר, ואני בתוכי תמיד חלמתי להיות קיבוצניק.

לבית שלנו הייתה מרפסת קטנה וחמודה שהשקיפה אל הגינה הצנועה של רחמים ושושנה, השכנים מהקומה למעלה שגרו שם משנת 1967. בכל בוקר ירד רחמים לטפל בגינה, הוציא כלים ממחסן הפח הקטן, גזם והשקה את העצים ואת השיחים. במרכז הגינה ניצב עץ פיטגו גדול שפירותיו האדומים קישטו את כולו. לפעמים לקחתי את לביא לגינה של רחמים ושיחקתי איתו שם. הוא אהב לצפות בחבורת החתולים שתפסו שמש על גג המחסן שבגינה.

כמה ימים אחרי שהתמקמנו בדירה נשמעה דפיקה בדלת. בפתח עמדו כרמלה ודוד, השכנים מהדירה שבהמשך השביל, מחזיקים סיר אורז וגונדי, וסיפרו לנו איך עלו לארץ מפרס כשהיו בני שש-עשרה.

בבית ממול גרו יוסף ובנו שלום. שלום היה איש קצת מוזר ותימהוני. תמיד הסתובב בשכונה בחוסר מנוחה, מסיע בידיו עגלת סופר מלאה בקבוקים ריקים למיחזור. כששלום עבר ליד גן השעשועים, רוב הילדים היו נבהלים ונצמדים להוריהם, והיו שברחו מהר הביתה.

האדם היחיד בשכונה שלא נרתע משלום הייתה גלי. הם נפגשו לראשונה כשחזרה מקניות והאוטו היה מלא בשקיות כבדות. שלום צץ מבין השיחים והציע לה עזרה. בהתחלה גלי נבהלה ממנו, אך מהר מאוד התפתחה ביניהם שיחה. שלום סיפר לה על השכונה, איך פעם בשבת כולם נהגו לצפות בסרטים בפארק, וכל השכנים הכירו זה את זה. הוא סיפר לה גם על טיולים רבים שעשה בכל העולם כשהיה ילד.

כשלבאי גדל קצת החלטתי לקנות זוג אופניים שאוכל להרכיב אותו עליהם. בשכונה היה מרכז מסחרי קטן ובו שורות של חנויות ישנות שקירותיהן מתפוררים, וסניף דואר קטן שרוב הזמן היה ריק מאדם. מימין לדלת הדואר, על כורסת עור חומה ישנה עם משענת שבורה, ישב יוסף, אביו של שלום, לראשו כובע קסקט. שערות זקנו המאפיר עטפו את פניו ועל ברכיו התפנק חתול פרסי פרוותי עם עין אחת ירוקה ואחת כחולה.

התקרבותי אל יוסף והחתול שישבו מחוץ לחנות. הרבה זוגות אופניים, חדשים וישנים, עמדו בשני צידי החנות הצרה והצנועה. ברקע התנגנה מוזיקה קלאסית שבקעה מטרינזיסטור ישן שהיה קבוע בקיר. על שולחן עץ כבד עמדו ספרים וקופה רישמת ישנה.

סקרתי את האופניים שבחנות. רובם נראו די סטנדרטיים, אבל בין כולם הבחנתי באופניים ישנים, צבועים בגוון ירוק ומיוחד. הצבע התקלף מעט, השלדה והגלגלים נראו במצב טוב בסך הכול, ומשהו בהם משך אותי.

"בשבילך אני מוכן באלף שמונה-מאות!" צעק מאחוריי יוסף. "אולי הם נראים לך קצת ישנים, אבל תאמין לי שאלה הרבה יותר טובים מכל הזבל הסיני שמייצרים היום, והאופניים האלה הם משהו מיוחד מאוד."

היססתי קצת, ואז הבטתי שוב באופניים. הם נראו באמת ישנים, אבל הם הכי מצאו חן בעיניי מכל האופניים שבחנות, ואפילו כבר היה עליהם כיסא מורכב בשביל הילד.

"אקח אותם," אמרתי בחיוך ולחצתי ליוסף את היד.

כשיצאתי מהחנות הוא אמר לי: "תתחדש, בחור צעיר, ורק שים לב שאתה לא נוסע מהר מדי!"

למחרת בבוקר הושבתי את לביא על הכיסא. הוא התלהב והתחיל לקפוץ משמחה. רכבנו לגן דרך הפארק המקיף את השכונה. בזווית העין ראיתי את שלום מרחוק עם עגלת סופר מלאה בקבוקים, עומד ובוהה בנו. כשחלפנו על פניו עם האופניים הוא צעק לנו: "תיזהרו! לא לנסוע מהר מדי!"

וכך בכל בוקר לקחתי את לביא לגן והחזרתי אותו, רכוב על האופניים החדשים-ישנים שלי. בלב השכונה היה גן גדול שנראה כמו עמק ירוק, מוקף עצי איקליפטוס גבוהים ועצי תות עתיקים. מדי פעם, בדרך חזרה הביתה מהגן, נסענו דרך שבילי הגן. אחר צהריים אחד חזרנו הביתה דרך גן העמק, אני מדווש ולביא יושב על הכיסא מאחוריי, ותוך כדי רכיבה שרתי לעצמי את השיר של אלישיה קיז, "ניו יורק".

לביא נהנה כשנסעתי מהר. הוא מחא כפיים ואמר, "מהר, אבא, מהר!" וככה דהרנו בירידה התלולה. הגלגלים תפסו מהירות והאופניים האיצו. לביא התחיל לצחוק ולשיר כשהוא מוחא כפיים, "נו יוק, נו יוק!" פתאום זה קרה — שרשרת האופניים השתחררה ויצאה ממקומה. התחלתי לאבד שליטה ושיווי משקל. ניסיתי לייצב את האופניים בזמן שצעקתי ללביא, "תחזיק חזק!" צפירה חדה וצורמת נשמעה מאחורינו. מולנו נגלה רחוב הומה אדם עם גורדי שחקים גבוהים ומסכי ענק ששידרו פרסומות של מותגים באנגלית. זה נראה ממש כמו הטייס סקוור, אבל איך זה ייתכן?

הבטתי לאחור. נהג הציץ מחלון מונית צהובה וצעק לעברי:

"! Get off the rode, man"

עליתי מיד למדרכה ולביא שאל אותי, "אבא, איפה אנחנו?"

"אין לי מושג איך, אבל אנחנו בניו יורק", מלמלתי.

"נו יוק, נו יוק", חזר אחריי לביא.

נדרשו לי כמה דקות לצאת מההלם. התחלנו לנסוע בעיר, עברנו בסנטרל פארק וראינו סנאים רצים בין העצים. קנינו דנקן דונטס ושוקו חם בסטארבקס, ואפילו ביקרנו בפסל החירות. כשלבאי אמר, "הביתה, לאימא", חיפשתי ירידה תלולה ורכבתי הכי מהר שיכולתי ותוך כדי כך שרתי "כמה טוב שבאת הביתה..." כשפקחתי את עיניי כבר היינו בשביל הכניסה אל הבית שלנו בשכונה. למחרת, כשאספתי את לביא מהגן חזרתי לירידה התלולה ושרתי, "לונדון לא מחכה לי", ששרה חווה אלברשטיין למילים של חנוך לוין.

היה מקסים בלונדון. טיילנו ליד ארמון בקינגהם והיינו באולפני Abby Rode סיפרתי ללביא על הביטלס ועל השירים היפים שלהם. כשהתחיל להיות קצת קריר וגשם אנגלי החל לטפטף עלינו, חזרנו מיד הביתה. כשסיפרתי לגלי היא לא האמינה לי, ויצאה בעצמה לנסיעת מבחן עם לביא, כשהיא שרה את השיר "בוא לריו" של יהודית רביץ. הם חזרו אחרי כמה שעות, מקושטים בנוצות ומכוסים בצנצנים. צחקנו ורקדנו בסלון.

כשגלי ואני רצינו לצאת קצת לחופש יחד, הרכבתי אותה על האופניים ושרנו בשני קולות "אוי אמסטרדם, נו מאדאם". עשינו יום כיף באמסטרדם, הסתובבנו עם האופניים בעיר ואכלנו עוגיות מיוחדות. בקושי הצלחנו לעלות חזרה על האופניים ולחזור הביתה. לאונרד כהן הביא אותנו לברלין. הסברתי ללביא על החומה שנפלה ואפילו ניסיתי להסביר לו מה זה היפסטר, אבל הבנתי שגם אני בעצמי לא כל כך יודע. "הייתי בפריז וגם ברומא" של יהורם גאון היה הטיוול הכי טעים שעשינו, ואפילו הבאנו איתנו הביתה כמה גבינות קשות שהצלחנו לדחוף לכיסים.

כשהגיע הקיץ והיה חם מדי, שרתי את "אנטארקטיקה" ששרה קורין אלאל למילים של לאה גולדברג. היה שם מדהים — ברחנו מחום אוגוסט בארץ ואפילו ראינו פינגווין ודובי קוטב תופסים דגים.

ערב אחד, בדיוק כשחזרנו מטיול באפריקה, ראינו את יוסף ושלום עומדים בשביל ומביטים בנו. צעקתי לעברם, "תודה על האופניים!" והם המשיכו לעמוד שם מתחת עץ האיקליפטוס הגדול וחייכו.

המלאך גבריאל

“תגיד לי, מה יהיה עם כל מכנסי הג'ינס הקצרים פה? כל הבנות בעיר הזאת מסתובבות חצי עירומות! אני בן אדם מבוגר, יש לי לב חלש, זה כבר לא בשבילי.”

זה הדבר הראשון שאמר לי גבריאל כשנפגשנו בבית הקפה הפינתי בנחלת בנימין.
“תביאי לי אספרסו כפול!” צעק למלצרית, מרים את ידו ומצמיד שתי אצבעות כסימן לכוס קפה. הוא הניח על השולחן הצר שבינינו צרור מפתחות, ארנק מנופח מלא שטרות וקופסת סיגריות. “איפה שאני לא הולך בחיים שלי, הכי חשוב זה שהסיגריות שלי יהיו עלי.”

גבריאל היה שכן שלי, ויום אחד כששמע אותי מנגן בגיטרה ביקש לשבת איתי לקפה ולספר לי “משהו גדול שיהפוך אותך”, כך הוא תיאר את זה. הוא היה גבר גדול עם הרבה נוכחות, מוחזק יפה יחסית לגילו ושזוף מאוד. מאחורי הקרחת המבריקה שלו הציץ קוקו דק וארוך. הוא הביט בי עמוק דרך עיניים קטנות מסנוורות.
“מה אתה מעשן?” שאל אותי.

“אני? הפסקתי לפני שנתיים בערך,” ענית.
“להפסיק זה לא רע, זאתי אולי הבחירה הבריאה, אבל אתה עדיין מעשן, שתדע לך. אתה מעשן שבחר להפסיק לעשן, אבל אתה עדיין מעשן. יש דברים בחיים שאי אפשר להפסיק, תאמין לי! דברים מסוכנים הרבה יותר מסיגריות! שמע, יש לי סיפור שאני מסתיר מהעולם כבר שנים ואני מרגיש שאני חייב לספר אותו. לאף אחד לא סיפרתי, לאף אחד. אפילו לא לאשתי מרים, שתהיה בריאה. אבל אני חייב לספר את זה, העולם חייב לדעת...האמת צריכה לצאת לאור!”
“אני מקשיב, גבריאל,” אמרתי.

“נולדתי בקהיר לפני שישים ושמונה שנה. כשהייתי בן עשר עלינו ממצרים ישר לבאר שבע. להורים שלי היה קשה לפרנס את המשפחה — שני עולים חדשים שמדברים רק ערבית. המעבר היה קשה מאוד בשבילם. אנחנו הילדים התערבנו ולמדנו מהר מאוד את השפה ואיך להסתדר. מתישהו הפסקתי ללכת לבית ספר, וכדי לעזור למשפחה התחלתי לעבוד בשוק הבדואי כנער שליחויות של הסוחרים. אחרי כמה שנים השתלטתי בעצמי על בסטה בשוק והבאתי איתי את אבא שלי. וואלה שמע, זה הביא לנו אוכל הביתה, הבסטה הזאת. כל יום בחמש בבוקר היינו נוסעים לאזור חברון להביא סחורה מהערבים, ואז חוזרים ליום עבודה בשוק. היינו שבע נפשות בדירת שלושה חדרים, ותאמין לי... היינו מאושרים! היום לכל ילד יש קומה בבית. וואלה, אין כבוד להורים, למשפחה, לכולם! רק שיהיה לו פלאפון ומחשב. לאן עוד זה יתדרדר?! וואלה, לא יודע,” אמר בעצבים ותוך כך רוקן שתי שקיות סוכר לבן לתוך האספרסו הכפול שבדיוק נחת על השולחן. הוא ערבב את הקפה, התרווח בכיסא והצית סיגריה.

“מפה לשם התגייסתי לצבא בגיל שמונה-עשרה. שלחו אותי ישר לצנחנים. וואלה, הדור שלנו נפל על מלחמת ששת הימים. ראיתי כמה מהחברים הכי טובים שלי נגמרים לי מול העיניים. כשהשתחררתי, רק רציתי לברוח מפה, לראות עולם, להתרחק מכל מה שקורה כאן. אז עליתי על מטוס לאמריקה עם מאה דולר בכיס. הגעתי לניו יורק בלי שום תוכנית, אבל ידעתי שיהיה בסדר. התחלתי לחלוטן בכל מיני עבודות, מכרתי חולצות, ניקיתי חדרי מדרגות, עשיתי הובלות. כל מיני כאלה. אחרי שנתיים נמאס לי מניו יורק ועברתי ללוס אנג'לס, שם הכרתי את אשתי הראשונה, רייצ'ל. גרנו בשכירות בדירה קטנה. אני פתחתי (PAWN SHOP) עבוט) מכסף שחסכתי עוד בניו יורק. רייצ'ל עבדה כמזכירה בחברת תקליטים גדולה בלוס אנג'לס, בהוליווד. הרווחתי יפה בסך הכול. וואלה, לא היו לי תלוונות. אחרי שנתיים בערך קנינו בית פרטי עם שישה חדרים, החלום האמריקאי. לקחנו משכנתה לא קטנה, אבל עדיין הבית היה שלנו. שם נולדו הילדות שלנו והיה לנו די טוב בסך הכול. עד היום שבו נשרפה לי החנות. אני מגיע בוקר אחד ורואה את החנות שרופה. כל הסחורה הפכה לפחם. הכול הלך! עכשיו תבין, בזמנו לא היה ביטוח ולא נעליים. ביטוח עסק לא היה משהו שבכלל חשבת עליו. אתה מבין? לא היה לי מה לעשות, הסחורה הלכה, החנות הלכה. התרוששתי, נשארתי בלי כלום.”

“אתם רוצים אולי להזמין משהו לאכול?” שאלה המלצרית ונעמדה קרוב אלינו.

“לא! לא עכשיו! את לא רואה שאנחנו באמצע שיחה פה?!” נוף בה בקוצר רוח.

היא נבהלה מהתוקפנות של גבריאל וניגשה לשולחן אחר.

גם אני הופתעתי מפרץ הזעם שלו.

“בקיזור, לא היה לי כסף, היו לי שתי ילדות קטנות בבית ומשכנתה על הראש. המשכורת של רייצ'ל לא הספיקה אפילו לאוכל ולתשלום החשבונות. אז התחלתי לעבוד בשטיפת מכונות בתחנת דלק ליד הבית. לפעמים החלפתי את המתדלק במשמרות לילה, כדי להביא ככה עוד קצת כסף הביתה, לקנות איזו מתנה קטנה לילדות. אבל לא יכולתי להישאר ככה הרבה זמן, אתה מבין? עצמאי, בעל עסק, פתאום הופך לשכיר ועוד בעבודה שחורה כזאת. זה היה קשה לאללה. הייתי על הפנים. בלי כבוד, בלי פרנסה. הרגשתי שאיבדתי שליטה על החיים שלי. שקעתי בדיכאון. ערב אחד רייצ'ל חזרה הביתה וסיפרה לי על שיחה ששמעה בעבודה בין שני המנהלים הבכירים בחברה, רק שהיא פחדה לגלות לי מה בדיוק היא שמעה שם.”

“מה היא שמעה?” שאלתי במתח.

“רייצ'ל עבדה בחברת תקליטים הכי גדולה, של המפיקים היהודים הכי חזקים בתעשייה, ברמה שאתה לא מתאר לך! הם עומדים מאחורי כמה מהאגדות הכי גדולות.”

“ואיך זה קשור למה שרייצ'ל שמעה?” שאלתי.

הוא השתק בהיסוס, מביט לצדדים בעצבנות כדי לוודא שאף אחד לא שומע את השיחה שלנו.

“גבריאֵל, ספר לי בבקשה,” ביקשתי ממנו. “אני פה כדי להקשיב למה שרצית לספר, זוכר?”

הוא קירב את הכיסא לשולחן ורכן לעברי. “על הבונים החופשיים שמעת?” שאל.

“כן.”

“אז המשרד שרייצ'ל עבדה בו היה קשור אליהם איכשהו. כנראה זו הייתה הדרך שלהם לשלוט בתעשיית המוזיקה והבידור. הם ייצגו את הכוכבים הכי חזקים! כל הזמרים של שנות ה-60 הזרימו אליהם כספים בדרך כזאת או אחרת, ובשיחה ההיא הם דיברו על ג'ימי...”

“איזה ג'ימי?” שאלתי.

“ג'ימי. ג'ימי הנדריקס. הם דיברו על הופעה שלו בדנמרק. אמרו שהוא כבר לא מחזיק הופעה, בקושי מנגן, ירד מהבמה אחרי שלושה שירים. אמרו שזה כנראה הסוף שלו וצריך לסיים את זה כל עוד אפשר, לפרוש בשיא ולהרוויח ממנו את המקסימום.”

“לא הבנתי. לסיים את מה?” שאלתי.

“אתה לא קולט, אה? את ג'ימי! להוריד אותו, להפוך אותו לאגדה לפני שהכול מתחרבן. לשחוט את הפרה כדי להמשיך לחלוב!”

השתתקתי. הבנתי שכנראה גבריאֵל לוקה בנפשו, משוגע. הבנאדם פשוט איבד את הראש, אבל הוא מצידו המשיך לספר את הסיפור בהתלהבות.

“רייצ'ל נשארה במשרד לעבוד עד מאוחר כדי להרוויח עוד כמה שעות, והם לא קלטו שהיא עדיין שם, אבל כשיצאו למטבח להביא עוד בקבוק ויסקי הם ראו אותה יושבת שם, וכנראה לפי הבעת הפנים שלה הם קלטו שהיא שמעה הכול. הם תפסו אותה והושיבו אותה בכוח על כיסא במשרד. איימו עליה שאם תעז אפילו לחשוב לספר משהו למישהו הם ירצחו אותה ואת כל המשפחה שלה, ושלא תחשוב לרגע לפנות למשטרה. היא חזרה הביתה וסיפרה לי הכול בבכי. ניסיתי להרגיע אותה, אבל היא הייתה מפוחדת לגמרי, לא הפסיקה לרעוד. למחרת נסעתי למשרדים שלהם. אף אחד לא ידבר ככה אל אשתי. חשבתי שאני בא ללמד אותם לקח, לא הבנתי באמת מיהם האנשים האלה. הבוס הגדול, דיוויד רובינשטיין, נתקל בי בכניסה. כשראיתי אותו הרגשתי שכל האמוק והאומץ שלי נעלמו ברגע אחד. הוא הכניס אותי למשרד המרווח שלו והושיב אותי על כיסא עור גבוה. אחר כך ניגש לארון עץ גדול שהיה מקובע בשקע בחדר והוציא שתי כוסות זכוכית ובקבוק ויסקי.

“אל תנסה להיות גיבור, אמר כשהגיש לי אחת משתי הכוסות. אני אציע לך הצעה ואני לא מקבל לא כתשובה. יש לי כמה כוכבים גדולים, גדולים מאוד... הם עמוק בסמים, בקושי עומדים על הרגליים. אין מה לדבר על הופעות, ויצירת חומרים חדשים בכלל לא בכיוון מבחינתם. אני, כמנהל וכאיש עסקים, חייב לקבל החלטה. אופציה ראשונה: לא לעשות דבר, לתת להם להיגמר מהסמים ומהאלכוהול ולהפסיד מיליונים. דיוויד דחף סיגר לפיו, נעל אותו בשיניו והצית אותו, תוך כדי דיבור. אופציה שנייה, שאני כמובן מעדיף באופן אישי, אמר לי, היא לעשות מעשה ולהקדים תרופה למכה, ופה אתה נכנס לתמונה, גבריאֵל — לא הבנתי איך הוא יודע מה שמי, אבל החבר'ה האלה ידעו הכול, הם לא היו פראיירים — המלאך גבריאֵל שלי, הוא פנה אלי וחיך. ואם תסרב להצעה שלי, המשיך בטון תקיף, לא תראה את המשפחה שלך בחיים! הבנתי? אבל מה אתה רוצה שאני אעשה? שאלתי אותו, והוא ענה, אני רוצה שתהפוך אותם לאגדות! איך? שאלתי. והוא ענה באדישות, תרצה אותם, וינק עוד מהסיגר שלו. אמרתי לו, אני? לרצוח? השתגעתי?!”

“ודיוויד ענה לי, מה עשית בצבא? לא רצחת אנשים בשביל להגן על המשפחה שלך? זה בדיוק אותו הדבר. גם לצבא התגייסת בלית ברירה. אני מכיר את ישראל, חצי מהמשפחה שלי שם. גם כאן זו לא בחירה, גבריאֵל, אני אומר ואתה מבצע! זאת הדרך היחידה שלך להגן על המשפחה שלך ולהמשיך לחיות.

“הבנתי שלא נשארה לי ברירה, כבר הסתבכתי בסיפור הזה. למחרת הגיע שליח עד הבית והעביר לי חבילה עם כרטיס טיסה ללונדון, פתק עם כתובת המלון של ג'ימי ורשימת מספרי הטלפון של המנהל האישי שלו וכמה חברים קרובים. ג'ימי היה במצב לא

טוב, הם הפסידו עליו הרבה מאוד כסף. נחמתי בלונדון ב-17 לספטמבר 1970. פעם ראשונה שלי בעיר הזאת, שנראתה לי רחוקה ממה שהייתה בדמיון שלי. הגעתי למערב לונדון, למלון שבו ג'ימי התאכסן. הכול היה מתואם ומתוזמן עם דיוויד, שהעביר לי במעטפה חומר רעיל, אני חושב שזה היה סוג של ציאניד. משהו שגומר בן אדם ברגע ונעלם מהר מאוד מהדם. הוא ידע שבכל לילה ג'ימי מזמין כמה בקבוקי יין אדום. עליתי לקומה 13 ועמדתי במרחק שני חדרים מהחדר של ג'ימי, לא קולט בכלל מה אני הולך לעשות. להרוג את הגיטריסט הכי גדול שהאנושות ידעה! אתה קולט מה אני מספר לך פה? בקיצור, כשהגיע המלצר משירות החדרים התגנבתי אליו מאחור ועילפתי אותו עם מכה בעורף, כמו שלמדתי בטירונות. גררתי אותו לחדר הכביסה, לקחתי את המדים שלו וקשרתי אותו. ככה, לבוש כמו מלצר משירות החדרים התקדמתי לעבר החדר של ג'ימי. רוקנתי את כל החומר לבקבוקי היין וצלצלתי בפעמון. ג'ימי פתח לי את הדלת בלי חולצה וחייך. ת'נק יו, מאן, ת'נקס, אמר ונתן לי טיפ בשטר. הוא נראה מחוק לגמרי. החדר היה מבולגן. גיטרה חשמלית נשענה על הספה, על הרצפה היו מפוזרים מגזינים ועל השולחן עמדו המון בקבוקונים קטנים. במיטה שכבה בחורה ג'ינג'ית יפיפיה. ג'ימי אמר שוב תודה, לקח בקבוק יין אחד ושתה ממנו עוד לפני שהספיק לסגור את הדלת. למחרת נסעתי במונית חזרה לשדה התעופה. הנהג הגביר את הרדיו כשהתחילו החדשות, והודיעו שג'ימי הנדריקס נפטר. "אתה לא באמת מצפה שאאמין לכל מה שאתה מספר לי פה, נכון?" צחקתי ולגמתי מהקפה שכבר הספיק להתקרר.

אבל המבט של גבריאל היה רציני מאוד והוא המשיך בסיפורו, מתעלם ממה שאמרתי. "חזרתי ללוס אנג'לס ב-20 לספטמבר, המום ממה שעשיתי, מהמצב שנקלעתי אליו. רייצ'ל ניסתה לנחם אותי, אבל לא הצלחתי להירדם בלילות. היו לי סיוטים על ג'ימי. הרגשתי רע, זה לא פשוט לרצוח ככה בן אדם. אתה מבין, כן? אחרי שבועיים דיוויד התקשר אלי, זה היה ב-2 לאוקטובר. אתה זוכר את ההסכם שלנו, נכון? שאל ואמר לי להגיע דחוף למשרדי הקברה. כשנכנסתי למשרד ראיתי את ג'ניס ג'ופלין יושבת על כיסא עור גבוה, מרכיבה משקפיים עגולים. היא נראתה מסוממת ואמרה לי שלום בשקט. ג'ניס, אמר לה דיוויד, זה גבריאל והוא יהיה שומר הראש האישי שלך מעכשיו והלאה. היא מלמלה אוקיי, הציצה לעברי ושאלה אותו, בשביל זה קראת לי? כן, ג'ניס, בשביל זה! צעק דיוויד. היא קמה מהכיסא ויצאה מהמשרד בטריקת דלת. "גבריאל! קרא לעברי וטפח לי על הכתף בחוזקה, עשית עבודה יפה עם ג'ימי! כנראה שלכם הישראלים יש כישרון להרוג. בלעתי את הרוק. הזעתי בדיים. לא רציתי את הגיוב הזה. דיוויד הוציא מהארון מזוודה, הניח אותה על השולחן ופתח אותה מולי. היו בתוכה שטרות של מאה דולר, מסודרים בחבילות. זה בשבילך, אמר לי, תראה את זה כשכר טרחה. יש כאן מיליון דולר. "לא האמנתי, בחיים שלי לא ראיתי סכום כזה מול העיניים במזומן. זה מסדר אותי עכשיו לכל החיים, חשבתי. קח את זה! פקד עלי. ניגשתי והרמתי את המזוודה. בתוך המזוודה, המשיך דיוויד לחלק הוראות, יש גם שתי שקיות עם אבקה לבנה. ג'ניס מכורה לחרא הזה. אנחנו מספקים לה את הסמים, מבין? רק תדאג שהיא תסניף מהחומר הזה ביומיים הקרובים, מאוד פשוט."

"מה זה היה, החומר הזה?" שאלתי אותו. "תאמין לי, עד היום אני לא יודע", ענה גבריאל והצית עוד סיגריה. "אתה מבין? כבר הייתי עמוק בחרא הזה. נתתי לה להזריק את הרעל הזה ולמחרת מצאו אותה מתה ממנת יתר באיזו מלונת מסריחה בעיר... נבלות. אנשים היו בשוק שהיא מתה במלון כמו ג'ימי, בדיוק שלושה שבועות אחריו. זה היה חשוד מאוד, אבל המפיקים האלה הכול בכיס שלהם. גם המשטרה וגם ה-FBI. יכולתי לעשות? להסגיר את עצמי? דיוויד שילם לי יפה על העבודה, שלא יכולתי שלא לקחת, וסידר אותי לכמה שנים קדימה. אני זוכר עד היום את הרגע הזה כשנכנסתי לסניף הבנק עם מזוודה מלאה מזומנים וסגרתי את המשכנתה ברגע אחד. "אחרי כמה חודשים כבר התאוששתי ואפילו הספקתי לשכוח את מה שעשינו לג'ימי ולג'ניס, ואז דיוויד התקשר שוב והזמין אותי להגיע למשרדי הקברה בקשר לג'ים מוריסון. התייצבתי אצלו מיד. כבר שרפתי בינתיים את רוב הכסף שקיבלתי. ככה זה כשיש לך, אתה פשוט מוציא יותר. ידעתי שאני צריך להכניס עוד כסף וזה מחייב אותי לעוד משימה. סגרנו על עוד מיליון. הבטחתי לעצמי שזהו, אחרי ג'ים אני פורש."

"ב-1 ליולי 1971 טסנו רייצ'ל ואני לפריז, שם גר ג'ים מוריסון באותה תקופה. אחרי שג'ים חשף את המה-שמו שלו מול קהל של כמה אלפים באיזה מועדון, דיוויד הפסיד עליו הרבה, ובנוסף ג'ים החליט שהוא חותך מהלהקה ומתרכז בכתיבת ספרי שירה מוקלטים. דיוויד ידע שהחוק הצרפתי לא יאפשר נתיחה לאחר המוות וזה הוריד ממנו לחץ שיעלו עליו. הייתה לי בדיוק אותה האבקה שקיבלתי אז בשביל ג'ניס. קיבלנו מידע שג'ים יהיה במסיבה ב-2 ליולי בבית השגריר האמריקני. דיוויד סידר לנו הזמנה זוגית תחת שמות בדויים. רייצ'ל דאגה להתלבש חשוף וסקסי, כדי למשוך את תשומת ליבו של ג'ים, ואני לבשתי חליפה עם עניבה והכול, כדי להשתלב טוב בין כל העשירים והמפורסמים. התוכנית הייתה לפתות את ג'ים ולתת לו מהאבקה הקטלנית שהסתתרה בשקית קטנה בין השדיים של רייצ'ל."

"נכנסנו למסיבה, וזה היה כמו בסרטים. טירה ענקית, אוכל ושתיה בכמויות, פאר שלא ראיתי בחיים שלי. ראינו את ג'ים יושב בפינת האולם הגדול והוא היה מרשים מאוד, באמת בחור יפה תואר. סביבו עמדו כמה גברים ונשים שרק רצו לדבר איתו ולקבל קצת מאבק הכוכבים שלו. רייצ'ל הצליחה לפלס את דרכה אליו בין כל האנשים ודאגה שישים לב למחשוף העמוק שלה, עד שנעמדה מולו

ואמרה: ג'ים! אוווו ג'ימי, אתה זוכר אותי, מהחוג לקולנוע באל אי? למדנו יחד. הוא הביט בה שיכור לגמרי, מכוון את הגבות ומנסה לדלות זיכרון ממה שלא היה ולא נברא. זו אני, דיאנה! אמרה לו בחיוך, היא תפסה אותו ביד ומשכה אותו החוצה למרפסת, וכשווידאה שאף אחד לא רואה אותם, שלפה מבין שדיה את שקית האבקה ופוררה אותה על מראה קטנה שהכנו מראש.

“אני הסתכלתי על הכול מהצד, לחוץ פחד, מתפלל שהסיוט הזה כבר ייגמר. אבל מה, הייתי חייב להשתין, הרגשתי שאני עומד להתפוצץ. זה קורה לי בשעת לחץ מאז שאני ילד קטן. כשחזרתי מהשירותים לא ראיתי את רייצ'ל ולא את ג'ים. יצאתי מהר למרפסת והספקתי לראות אותם נעלמים בתוך מונית שחורה. מיהרתי למטה ועליתי גם אני על מונית. ביקשתי מהנהג שייסע אחרי המונית שלהם. עד אז הכול התנהל לפי התוכנית. המונית שלהם נעצרה מול בית מלון והם ירדו ונכנסו ללובי. אני יצאתי מהמונית וחיכיתי למטה. אחרי כמה דקות ראיתי את האור בסוויטה נדלק, ואת הצלליות שלהם נעות מאחורי הווילון שבחדר...”

“מה הם עשו שם?” שאלתי.

“מה נראה לך שהם עשו?”! הטיח גבריאל בעצבים, עוצר את עצמו מלצעוק.

“וואו, לא הפריע לך שג'ים מוריסון עם אשתך בסוויטה שלו?”

“ברור שכן. היא האימא של הילדים שלי! אבל מה יכולתי לעשות באותו רגע? נכנסנו לחדר הזה יחד... הייתה לנו משימה ובאותו ערב רייצ'ל התפרקה קצת, שתתה הרבה אלכוהול והעמידה פנים שהיא מסניפה מהחומר, אבל ג'ים באמת הסניף. אחרי שלוש שעות היא ירדה ללובי ורק סיפרה שג'ים לא הרגיש טוב ונכנס למקלחת. למחרת בבוקר מצאו אותו מת באמבטיה ונקבע שסיבת המוות היא התקף לב. לא עשו שום נתיחה שלאחר המוות, כמו שצפה דיוויד. אתה מבין? שלושה ענקי תרבות מתים ממנות יתר במלונות, אחד אחרי השני, ואף אחד לא עושה אחד ועוד אחד. תשעה חודשים לאחר מכן נולד לנו ילד, בן. רייצ'ל התעקשה לקרוא לו ג'ים. ידעתי שזה הילד שלו. אולי גדלתי בשוק של באר שבע, אבל אני לא טמבל. זה היה סוף הסיפור של רייצ'ל ושלי. נפרדנו וחזרתי לארץ.”

הסיפור של גבריאל השאיר אותי חסר מילים.

“אני יודע שקשה להאמין ושהכול נשמע מופרך, אבל אתה חייב להאמין לי, זה אמיתי. החזירים האלה בהוליווד יעשו הכול בשביל כסף ושליטה, אתה מבין? מה זה שווה להחזיק אמן מסומם ולא מתפקד? אז הם גומרים אותו והופכים אותו לאגדה, ומיד אחרי זה הם מרימים תעשייה שלמה, סרטים דוקומנטריים, הקלטות נדירות, מרצ'נדייז, ביגוד, מיתוג. זה עסק מטורף. אמן שבחייו הביא רק הפסדים, מכניס להם פתאום מיליונים כל שנה! תראה את מייקל ג'קסון, איך הוא מכניס סכומי עתק כל שנה מאז שמת, ואני יודע שזה הם גמרו אותו! היום אמן חי לא שווה הרבה, אבל אמן מת הוא מכונה משומנת של מזומנים! פתאום יש לו ערך מוסף, הוא הופך למיתוס, לאגדה! וזה קורה כמעט לכל הגדולים כשהם מתחילים לצלוע בקריירה שלהם — הנבלות רוצחים אותם.”

“אז מה עם בוב דילן?” שאלתי.

“המפיק שלו משלם הרבה מאוד כסף כדי להרחיק אותם ממנו.”

“ואריק קלפטון? גילמור? רוברט פלנט? פול מקרטני?”

“הם הבינו בזמן, חביבי! שילמו במזומן!”

“אז במי עוד טיפלת?”

“גם ג'ון לנון היה מבצע מתוכנן שלי, אבל דיוויד צ'פמן הקדים אותי שם. הוא באמת היה דפוק, חולה נפש! והיו פרדי מרקורי, בוב מארלי ועוד כמה. עזוב אותך, מה זה חשוב? הבנת איך העולם הזה עובד? הכסף מעל הכול, תאוות הבצע מכרסמת כל חלקה טובה.”

“וקורט קוביין?” שאלתי.

“לא! הוא באמת התאבד.”